

Број/Број:
Сарајево/Sarajevo , 16.01.2013.

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

УЛ. Р. Џ. ЧАУШЕВИЋА 6/III

71000 С А Р А Ј Е В О

На основу члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине, Клуб делегата српског народа, односно пет чланова, подноси

З А Х Т Ј Е В

за оцјену усаглашености Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06 и 4/09) и Закона о измјени и допуни Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", бр.55/12) са Уставом Босне и Херцеговине

Поштовани,

У својој пресуди у предмету Карановић против Босне и Херцеговине (Захтјев број 39462/03) од 20. 11. 2007. године Европски суд за људска права је закључио:

"27. Кршење права подносиоца захтјева загарантованог чланом 6. у вези је са пропустом власти да отклони дискриминације из пензионог законодавства, без обзира на одлуку Дома за људска права о том питању. Чињенично стање открива недостатак у домаћем правном систему, који се одражава на једну категорију грађана (тј. пензионера који живе у Федерацији Босне и Херцеговине, који су били интерно расељени на територији Републике Српске током оружаног сукоба). Чињеница да су сви они потенцијални подносиоци захтјева представља пријетњу будућој дјелотворности механизма Конвенције.

28. Прије разматрања подносиоца појединачног захтјева за правичну накнаду према члану 41. Конвенције и имајући у виду околности овог случаја, Суд жели да размотри какве посљедице за тужену државу може произвести кршење члана 46. Конвенције. Суд наглашава да су, према члану 46, високе стране уговорнице преузеле обавезу поштовања коначних пресуда Суда у сваком предмету гдје су стране у спору и чије извршење надгледа Комитет министара Савјета Европе. Из тога слиједи, између осталог, да пресуда којом је Суд утврдио кршења намеће туженој држави законску обавезу не само да плати износе који су досуђени као правична накнада по члану 41 него и да, уз надзор Комитета министара, у домаћем законодавству утврди опште и/или

појединачне мјере, како би се окончала кршења која је Суд установио и колико је могуће исправиле посљедице кршења (видјети *Scozzari* и *Giunta* против Италије, бр. 39221/98 и 41963/98, § 249, ECHR 2000-viii, и *Broniowski* против Пољске, бр. 31443/96, § 192, ECHR 2004-V).

Надаље, из Конвенције произлази, а нарочито из члана 1, да су се ратификацијом Конвенције стране уговорнице обавезале на усклађивање домаћег законодавства са Конвенцијом. Према томе, обавеза тужене државе је да одстрани сваку препреку у свом правном систему која би могла бити сметња адекватном рјешењу ситуације подносиоца захтјева (видјети *Maestri* против Италије, бр. 39748/98, §47, ECHR 2004-I и *Assanidze* против Грузије, бр. 71503/01, §198, ECHR 2004-II)."

Такође, Уставни суд Босне и Херцеговине, у својој одлуци о прихватљивости и меритуму у предметима Драгослав Вуковић, Милоје Илић, Млађан Шекеровића и Зора Буха против Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске, бр. СН/00/6413, СН/01/6825, СН/02/9967 и СН/03/13031, закључио је:

„4. Једногласно - да је Федерација Босне и Херцеговине дискриминирала подносиоце пријава у уживању њихових права на социјалну сигурност према члану 9. Међународног уговора о економским, социјалним и културним правима, чиме је Федерација Босне и Херцеговине повриједила члан I Споразума;

6. Једногласно - да Република Српска није дискриминирала подносиоце пријава у уживању њихових права на социјалну сигурност према члану 9. Међународног уговора о економским, социјалним и културним правима;

8. Једногласно - да нареди Федерацији Босне и Херцеговине да предузме све потребне законске и административне кораке у року од шест мјесеци од дана пријеме ове одлуке, како би осигурала да подносиоци пријава више не буду дискриминирани у уживању права загарантованог чланом 9. Међународног уговора о економским, социјалним и културним правима, посебно у поређењу са пензионерима који су остали у Федерацији Босне и Херцеговине за вријеме оружаног сукоба.“

Дана 08. 03. 2011. године Европски суд донио је одлуку у предмету Шекеровић и Пашалић против Босне и Херцеговине (апликације бр. 5920/04 и 67396/09) те поново успоставио обавезу Босне и Херцеговине да отклони извор дискриминације.

Том приликом је закључио:

"(а) да тужена држава треба, у року од шест мјесеци од дана када ова пресуда постане коначна у складу са чланом 44. став 2. Конвенције, обезбиједити да се позитивно законодавство измијени на начин да се апликантима и осталима који се налазе у таквој ситуацији омогући, ако то желе, да траже исплату пензије од Завода ПИО/МИО Федерације."

Истовремено, подсећамо да је такву обавезу Босна и Херцеговина преузела ратификацијом Конвенције и слиједом тога обавеза пријављене државе је да одстрани

сваку препреку у свом правном систему која је извор кршења људских права гарантованих Конвенцијом.

Такође, Уставни суд Босне и Херцеговине у својој одлуци број У-12/08 од 28. 03. 2009. године закључује:

„8. У конкретном случају, предмет спора је извршење међународне пресуде. Подносиоци захтјева траже од Уставног суда да он, својом одлуком, нареди извршење пресуде Европског суда за људска права у предмету број 39462/03“ [...] и тиме 'омогући прелазак корисника права у Фонд за пензијско осигурање Федерације Босне и Херцеговине'. Уставни суд наглашава да овако постављен захтјев није у надлежности Уставног суда. Извршење пресуда Европског суда за људска права представља међународноправну обавезу Босне и Херцеговине. Према члану 46. став 1. Европске конвенције, чланице Савјета Европе се 'подвргавају пресудама суда у сваком спору', а према ставу 2. истог члана коначна пресуда се доставља Комитету министара који надзире њено извршење. Појединости у вези са поступком надзирања извршења пресуда Европског суда за људска права утврђене су у Правилима Комитета министара за надгледање извршења пресуда и пријатељских рјешења (*Rules of the Committee of Ministers for the supervision of the execution of judgments and of the terms of friendly settlements*), усвојеним на 964. сједници замјеника министара, 10. маја 2006. године.

9. Према томе, Уставни суд указује да је извршење пресуде у предмету Карановић против Босне и Херцеговине¹ (број апликације 39462/03 од 20. децембра 2007. године) међународноправна обавеза Босне и Херцеговине. Систем контроле извршења пресуда Европског суда за људска права, укључујући и евентуално доношење мјера због неизвршења тих пресуда, у потпуности је у дискрецији Савјета Европе. Из овог разлога Уставни суд нема надлежност да утврђује да ли је предметна пресуда извршена или не, или да наложи одређеном јавноправном субјекту у Босни и Херцеговини да изврши обавезе из те пресуде.“

Нажалост, Босна и Херцеговина није предузела адекватне мјере на основу којих би у потпуности отклонила извор дискриминације сходно налогу Суда у Стразбуру у предметима: Карановић против Босне и Херцеговине (апликација број 39462/03), Шекеровић и Пашалић против Босне и Херцеговине (апликације бр. 5920/04 и 67396/09) нити обавезу коју јој намеће и сам чин ратификације Конвенције.

У међувремену је Федерација Босне и Херцеговине, искључиво под притиском јавности, дјелимично отклонила извор дискриминације на начин да у члану 141.а) Закона о измјени и допуни Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службене новине Федерације БиХ"55/12) прописује:

„Повратници из Републике Српске у Федерацију Босне и Херцеговине који су били корисници пензија остварених у Друштвеном фонду за пензијско и инвалидско осигурање Босне и Херцеговине Сарајево и којима је исплата пензија вршена на територији данашње Федерације Босне и Херцеговине до 30. априла 1992. године, од дана подношења захтјева, имају право на пензију код носиоца осигурања у Федерацији

¹ Чини нам се да је Уставни суд Босне и Херцеговине у овој одлуци врло уско тумачио своју надлежност јер је апстраховао чињеницу да је повреду кроз идентичну дискриминацију утврдио и он сам у својој одлуци, бр. СН/00/6413, СН/01/6825, СН/02/9967 и СН/03/13031.

Босне и Херцеговине. Право из става 1. овог члана могу остварити лица која су се вратила у Федерацију Босне и Херцеговине и која су стекла статус повратника у смислу Закона о расељеним лицима и повратницима у Федерацији Босне и Херцеговине и избјеглицама из Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 15/05). Корисници пензија из става 1. овог члана, којима је након повратка из Републике Српске у Федерацију Босне и Херцеговине носилац осигурања признао право на исплату пензије, задржавају право на исплату пензије и у случају ако се касније одселе у иностранство, а у складу са чланом 107. Закона.“

Наведеним законским рјешењем Федерација Босне и Херцеговине је у свом правном систему само дјелимично отклонила извор дискриминације јер је признала право на остварене пензије само лицима која су се вратила у своје раније пребивалиште а лицима која живе на простору Републике Српске или других држава то право је и даље ускраћено.

Имајући у виду да у наведеним прописима и даље егзистира дискриминација² грађана у остварењу права на имовину по основу пребивалишта,

ПРЕДЛАЖЕМО

да Уставни суд Босне и Херцеговине утврди да Закон о пензијском и инвалидском осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06 и 4/09) и Закон о измјени и допуни Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 55/12) нису у складу са Уставом Босне и Херцеговине и да наложи Федерацији Босне и Херцеговине да отклони преостали извор дискриминације и створи услове за примјену Устава БиХ на цијелој територији Босне и Херцеговине.

Предсједавајући

Клуба српског народа

Сташа Кошарац

² значи различито третирање лица која се налазе у сличној ситуацији без објективног и разумног оправдања. Непостојање објективног и разумног оправдања значи да спорна разлика не слиједи легитиман циљ или да нема разумног односа пропорционалности између средстава која се користе и циља који се жели постићи (између осталих извора, видјети Андрејев против Летоније (ГС) бр. 55707/00 став 81, 18. фебруар 2009) Поље слободне процјене неке државе уговорнице у овој области варираће у зависности од околности предмета и позадине случаја (ибид тачка 82).